

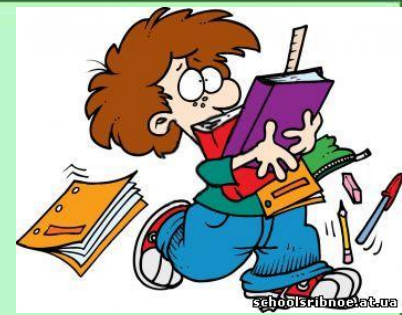

Розряди прислівників

П'ятнадцяте січня

Привіт, семикласнику!

Сьогодні на уроці ти отримаєш знання, які необхідні для твого майбутнього:

- ❖ дізнаєшся, на які розряди поділяються прислівники за значенням, з якими частинами мови можуть пов'язуватися;
- ❖ навчишся знаходити прислівники в тексті і характеризувати їх;
- ❖ навчишся добирати прислівники, різні за значенням.

Пригада
й

ПРИСЛІВНИК

Пригада
й

Самостійна незмінна частина мови, яка
визначає

ознаку

іншої ознаки

*трохи сором'язливий,
дуже радісно*

ознаку дії

*сидіти зручно,
співати разом*

ознаку предмета

*розмова наодинці,
плов по-узбецьки*

Прислівник звик, незмінюваний в мові,
ознаки різні виражати при слові.

Дмитро Білоус

Розряди прислівників за значенням

Розряд за значенням	Запитання, на які відповідають прислівники	Приклади
Прислівники способу дії	Як? яким способом? подібно чому? подібно кому?	<i>Красиво, високо, тихо, так, по-нашому, по-дитячому, спросоння</i>
Прислівники міри і ступеня дії	Скільки? в якій мірі? як багато? наскільки?	<i>Надто поспішав, надзвичайно швидко, недостатньо активний, дуже високий</i>
Прислівники часу	Коли? відколи? доки? з якого часу? по який час?	<i>Завтра, тепер, учора, ранком, щохвилини, з давніх-давен, завжди</i>
Прислівники місця	Де? куди? звідки? в якому напрямку?	<i>Навколо, тут, скрізь, усюди, лісом, праворуч, згори, здалека, униз</i>
Прислівники причини	Чому? чого? через що? з якої причини? від чого?	<i>Згарячу, зосліпу, зопалу, спросоння, мимоволі</i>
Прислівники мети	Для чого? навіщо? з якою метою?	<i>Наперекір, навмисно, на радість, на зло</i>

Дослідження - відновлення

Добери прислівники, які відповідають поданим прихованим словам

В _____ о (всього)

С _____ о (страшно)

З _____ о (зажурено)

В _____ о (винувато)

Н _____ о (незвичайно)

Б _____ о (блискавично)

З _____ у (зранку)

В _____ о (високо)

З _____ о (затишно)

Б _____ ж (босоніж)

О _____ о (об'єктивно)

П _____ о (пропорційно)

Гра на кмітливість

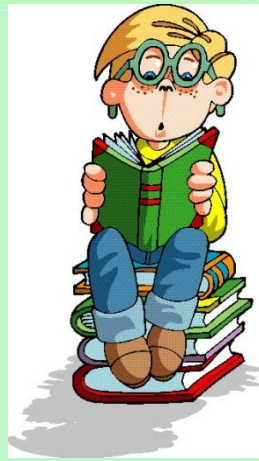

1. Назви 5 днів тижня, не згадуючи при цьому ні числа, ні днів. Які прислівники ти будеш використовувати?
2. Що буде завтра, а було вчора?
3. Який синонім прислівника тепер не змінить свого значення, коли його прочитати справа наліво?

Методичний центр «Свобода»

" П'яте зайве "

1. Неуважно, спокійно, чудно, **уночі**, пронизано.
2. Щойно, навесні, день у день, учора, **надворі**.
3. Угору, **нашвидку**, далеко, ліворуч, униз.
4. Спросоння, **взимку**, по-дружньому, спередсердя, знічев'я.

Логічний диктант

Заміни фразеологізми близькими за значенням прислівниками з довідки. Указати на їх розряд за значенням.

1) Одна нога тут, а друга там. 2) Ніс у ніс. 3) До останньої нитки. 4) Голкою ніде ткнути. 5) Бурмотіти під носа. 6) На одній ноті. 7) Знати як облупленого. 8) На власні очі. 9) З першого слова. 10) Слово по слову. 11) Як сніг на голову.

Довідка: раптово, швидко, дуже тісно, тихо, особисто, близько, поступово, відразу, дуже добре, монотонно, наскрізь.

Лінгвістична гра "Добери пару дієслову"

Писати
Мити
Спати
Кричати
Виглядати
В'язати
Пізнати
Святкувати

Елегантно
Голосно
Грамотно
Міцно
Глибоко
Чисто
Весело
Солодко

Прочитайте текст, назвіть прислівники

Леонід Глібов ЛИСИЦЯ-ЖАЛІБНИЦЯ

Байка

У тихому гаю Лисичка щастя мала,
Як у своїм добрі, жила, гуляла;
Ніхто її там не лякав,
І вдень, і ввечері там соловей співав,
І пташки пурхали, зозуленька кувала;
Скрізь зеленіло, все цвіло;
Так гарно, любо там було.
Лисиця так собі казала:
— От де по правді можна жити
І доленьку хвалить,
В добрі кохаться, всіх любити,
Ніколи зла і кривди не чинити! —
Якби ж то правдонька шербата не була,
То, може, й справді б так жила.
Раз, на калині недалечко,
Угледіла вона гніздечко;
Сиділи пташки там.
— Ох, — каже, — як не гріх котам
Таких малесеньких, безвинних не
жаліти!
І їм же хочеться на світі жити...
Ну, вже коти! Десь на лихо вони
Вродились, вражії сини,

Не тільки вдень, вночі поживу бачуть,
Не бачать тільки, як горюють в світі,
плачуть...

Зажерливих пройдисвітів таких
Я перевішала б усіх... —
І жалібниця щось сказати ще хотіла,
Аж пташки із гнізда додолу якось ляп,
Лисичка зараз хап та хап —
Прехорошенько всіх поїла...
Як жалібно співати почала,
А он на що звела!

Лукавий чоловік словами нас голубить,
Неначе всіх і жалує, і любить,
Для правди, для добра живе,
Як по воді пливе;
А ближче придивись ти —
І видно, що виля хвостом:
Помажу, мов, медком,
Солодше буде з'їсти.

Практикум

Перепиши. Після кожного прислівника запиши у дужках, до якого розряду за значенням він належить.

Зразок: Сяє вдалині (місце дії) вогник у вікні.

- Я на тебе дивлюся щовечора, Києве мій.
- Таким я знав тебе ще змалку, високе місто над Дніпром.
- Надворі вечір настає.
- Удалині м'яко блимнули вікна.
- Поволі ніч підносить темні вії, відкриті навстіж сяють небеса.
- І мене один лиш місяць розуміє на півслові.
- Навколо усе спочиває, а пісня не хоче спочить.

Гра «Редактор»

Прочитай текст. Розстав речення за змістом. Спиши, розкриваючи дужки. Визнач синтаксичну роль і розряд за значенням ужитих у тексті прислівників.

За столом біля вузликів я знову бачу схилене обличчя мами. Я відчиняю хатні двері, що (з)(на)двору пахнуть макухою, а з хати – хлібом і калачиками, які стоять у нас на всіх вікнах. Вона вдивляється в яке(сь) насіння і що(сь) (по)шепки говорить до нього. У мене одразу похололо (в)середині й нашорошилися вуха. А найближче до матері лежать вузлики з гарбузовим насінням. Я вже хотів було податися назад, та в цей час мати побачила мене.

Вправа 1. «Розумний сортувальник»

Запишіть прислівники, згрупувавши їх за розрядами.

Дуже, напоказ, завтра, внизу, спересердя, ввечері, весело, удвічі, вдосвіта, здалеку, наперекір, спокійно, мимоволі, дочиста, творчо, навмисно, праворуч, трохи, навіщо, по-нашому, надворі, зозла, ніколи, спросоння.

- 1. Способу дії:*
- 2. Міри і ступеня дії:*
- 3. Місця дії, напрямку:*
- 4. Час дії:*
- 5. Мета дії:*
- 6. Причина дії:*

ПЕРЕВІРМО

1. *Способу дії:* весело, спокійно, творчо, по-нашому.
2. *Міри і ступеня дії:* дуже, удвічі, дочиста, трохи.
3. *Місця дії, напрямку:* внизу, здалеку, праворуч, надворі.
4. *Час дії:* завтра, ввечері, вдосвіта, ніколи.
5. *Мета дії:* напоказ, наперекір, навмисно, навіщо.
6. *Причина дії:* спересердя, мимоволі, зозла, спросоння.

Перенесення наголосу відбувається у прислівниках, утворених префіксальним способом

Від займенників

зовсім — назовсім
надто — занадто

Від іменників

рука — поруч
раз — зараз
бік — побіч
знак — навзнак

Наголос відприкметникових
безпрефіксальних прислівників:

двоскладові на
першому складі

легко — легкий
мілко — мілкий
струнко — стрункий

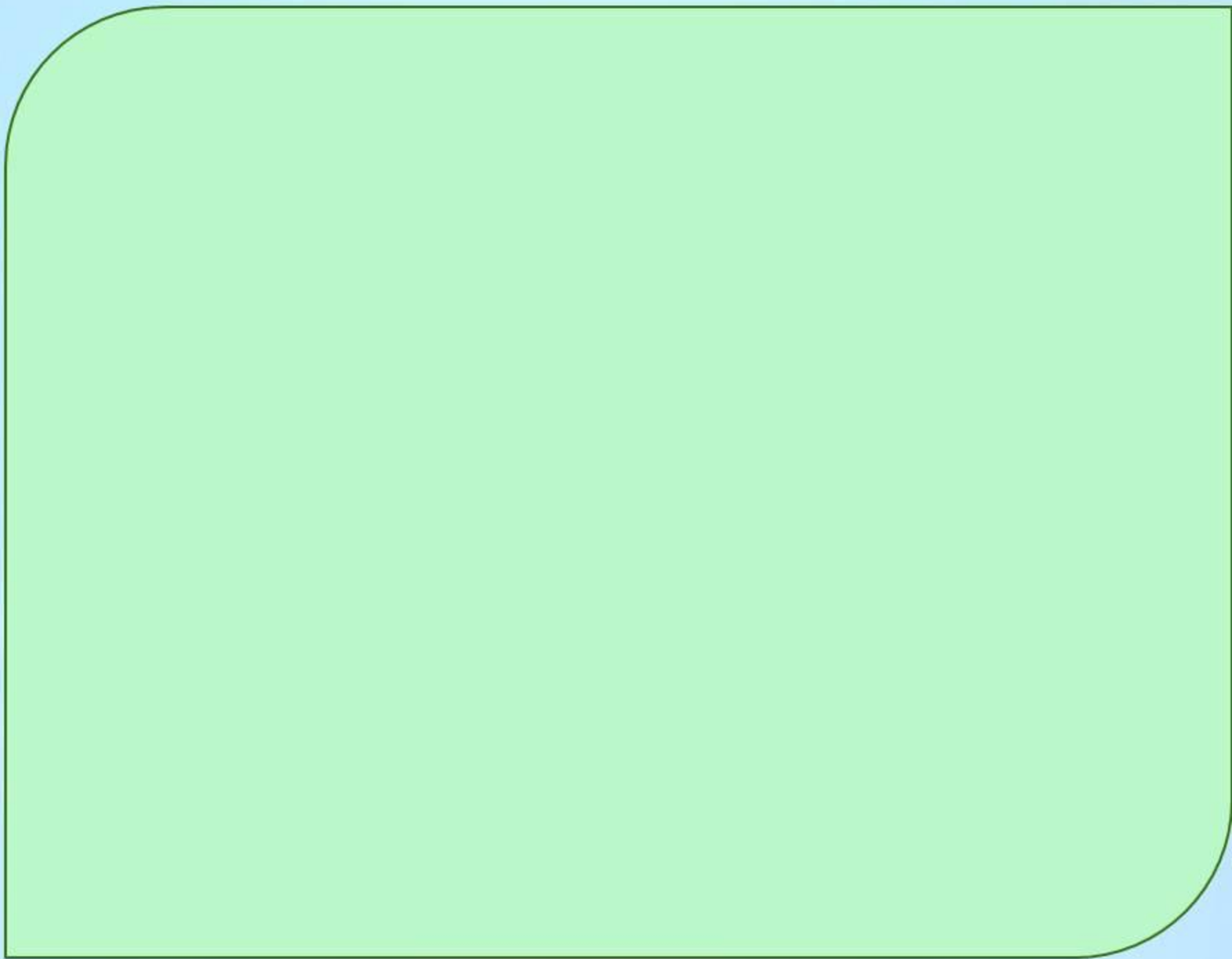
трискладові на
другому складі

рішуче — рішучий
таємно — таємний

подвійний
(дублетний) наголос

завжди і завжди
надвоє і надвоє
нашвидкоруч і нашвидкоруч
також і також
високо і високо
глибоко і глибоко

Повтори

1. Прислівник виражає:

Поміркуй

А. Ознаку або приналежність предмета якійсь особі;

Поміркуй

Б. Ознаку дії, ознаку іншої особи;

Поміркуй

В. Ознаку предмета за дією:

Правильно

Г. Ознаку дії, ознаку іншої ознаки, ознаку предмета.

2. Виділене слово є прислівником у реченні:

Правильно

А. Старому та хворому годи **завше**, як малому;

Поміркуй

Б. Мені **стало** якось ніяк

Поміркуй

В. Стояла собі у полі, коло гаю, **одна** козача пасіка;

Поміркуй

Г. Він говорив, не **поспішаючи** нікуди.

3. Усі прислівники належать до одного розряду за значенням у рядку:

Поміркуй

А. Тепло, таємно, дуже близько;

Поміркуй

Б. Вночі, швидко, жартома, хитро;

Правильно

В. Спросоння, згарячу, спересердя, навмання;

Поміркуй

Г. Довкола, згори, торік, зопалу.

4. Укажи рядок в якому всі прислівники способу дії:

Поміркуй

А. Здалеку, досі, разом, учора;

Поміркуй

Б. Верхи, навпочіпки, дуже, на радість;

Правильно

В. Відчайдушно, по-дитячому, жартома, тихцем;

Поміркуй

Г. Босоніж, трохи, ледве, згори.

5. Укажи рядок в якому всі прислівники місця дії:

Поміркуй

А. Удома, коли-небудь, тут, дуже;

Правильно

Б. Навколо, здалеку, праворуч, попереду;

Поміркуй

В. Ліворуч, удома, верхи, зопалу;

Поміркуй

Г. Згори, завтра, ледве, спросоння.

6. Укажи рядок в якому всі прислівники часу дії:

Поміркуй

А. Попереду, завтра, досі, на показ;

Поміркуй

Б. Утроє, взимку, коли-небудь, ледве;

Правильно

В. Уранці, з давніх-давен, довіку, з учора;

Поміркуй

Г. Напередодні, здавна, занадто, на зло.

7. Укажи рядок в якому всі прислівники міри і ступеня дії:

Поміркуй

А. Згори, вдруге, дуже, дотла;

Поміркуй

Б. Вдруге, мало, навмисне, замолоду;

Поміркуй

В. Ледве, довіку, трохи, разом;

Правильно

Г. Надзвичайно, дотла, тричі, утроє.

8. Укажи рядок в якому всі прислівники причини дії:

Поміркуй

А. Усюди, зопалу, згори, завзято;

Правильно

Б. Спересердя, згарячу, мимоволі, ненароком;

Поміркуй

В. Надовго, спросоння, щоденно, затято;

Поміркуй

Г. Востаннє, зосліпу, зрідка, по-братськи.

9. Укажи рядок в якому всі прислівники мети дії:

Правильно

А. Наперекір, навмисне, мимохідь, напоказ;

Поміркуй

Б. Жартома, нагорі, посередичі, парма;

Поміркуй

В. Зумисне, зозла, тихо, всерйоз.

Поміркуй

Г. На зло, ненароком, тихо, вголос.

Мікрофон

Закінчи речення:

На уроці мене зацікавило...

Я зрозумів, що мені треба

ВІВЧИТИ...

ПОВТОРИТИ...

УСВІДОМИТИ...

Домашнє завдання

Запиши сім прислів'їв або приказок, у яких уживаються прислівники.

Визнач синтаксичну роль прислівників та їх розряд за значенням(усно).

